



Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (drugo vijeće)

28. siječnja 2015. *

„Zahtjev za prethodnu odluku – Socijalna politika – Direktiva 2000/78/EZ – Jednako postupanje pri zapošljavanju i obavljanju zanimanja – Članak 2. stavci 1. i 2. točka (a) – Članak 6. stavak 1. – Diskriminacija na temelju dobi – Nacionalni propis prema kojem se razdoblja službe ostvarena prije navršenih 18 godina mogu uzeti u obzir radi određivanja plaće pod uvjetom produljenja rokova za napredovanje – Opravdanje – Prikladnost za ostvarenje željenog cilja – Mogućnost ulaganja prigovora na produžetak rokova za napredovanje“

U predmetu C-417/13,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Oberster Gerichtshof (Austrija), odlukom od 27. lipnja 2013., koju je Sud zaprimio 23. srpnja 2013., u postupku

ÖBB Personenverkehr AG

protiv

Gottharda Starjakoba,

SUD (drugo vijeće),

u sastavu: R. Silva de Lapuerta, predsjednica vijeća, K. Lenaerts, potpredsjednik suda, u svojstvu suca drugog vijeća, J.-C. Bonichot, A. Arabadžiev (izvjestitelj) i J. L. da Cruz Vilaça, suci,

nezavisni odvjetnik: Y. Bot,

tajnik: A. Impellizzeri, administratorica,

uzimajući u obzir pisani postupak i nakon rasprave održane 15. svibnja 2014.,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

- za G. Starjakoba, M. Orgler, *Rechtsanwalt* i D. Rief,
- za ÖBB Personenverkehr AG, C. Wolf, *Rechtsanwalt*,
- za austrijsku vladu, G. Hesse, u svojstvu agenta,
- za Europsku komisiju, B.-R. Killmann i D. Martin, u svojstvu agenata,

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 3. srpnja 2014.,

* Jezik postupka: njemački

donosi sljedeću

Presudu

- 1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 21. Povelje Europske unije o temeljnim pravima (u daljnjem tekstu: Povelja) kao i članka 7. stavka 1., članka 16. i članka 17. Direktive Vijeća 2000/78/EZ od 27. studenoga 2000. o uspostavi općeg okvira za jednako postupanje pri zapošljavanju i obavljanju zanimanja (SL L 303, str. 16.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 5., svezak 1., str. 69.).
- 2 Zahtjev je upućen u okviru spora između G. Starjakoba i ÖBB Personenverkehrs AG (u daljnjem tekstu: ÖBB) o zakonitosti strukovnog sustava plaća koji je usvojio austrijski zakonodavac kako bi okončao diskriminaciju na temelju dobi.

Pravni okvir

Direktiva 2000/78

- 3 Temeljem članka 1. Direktive 2000/78, „[s]vrha ove Direktive je utvrditi opći okvir za borbu protiv diskriminacije na temelju vjere ili uvjerenja, invaliditeta, dobi ili spolnog opredjeljenja [orijentacije] u vezi sa zapošljavanjem i obavljanjem zanimanja, kako bi se u državama članicama ostvarila primjena načela jednakog postupanja.“

- 4 Članak 2. te direktive predviđa:

„1. Za potrebe ove Direktive ‚načelo jednakog postupanja‘ znači nepostojanje bilo kakve izravne ili neizravne diskriminacije na temelju bilo kojeg od razloga iz članka 1.

2. Za potrebe stavka 1.:

- (a) smatra se da se radi o izravnoj diskriminaciji u slučaju kada se prema jednoj osobi postupa lošije nego prema drugoj osobi ili je došlo do takvog postupanja ili je moglo [bi moglo] doći do takvog postupanja u sličnim situacijama [u usporedivoj situaciji], zbog bilo kojeg od razloga iz članka 1.;

[...]“

- 5 Prema članku 3. stavku 1. točki (c) navedene direktive, u granicama nadležnosti prenesenih na Europsku zajednicu, ona se primjenjuje na sve osobe, bilo u javnom ili privatnom sektoru, uključujući javna tijela, među ostalim što se tiče uvjeta zapošljavanja i rada, uključujući i plaću.

- 6 Članak 6. stavak 1. spomenute direktive glasi kako slijedi:

„Neovisno o članku 2. stavku 2., države članice mogu predvidjeti da se različito postupanje na temelju dobi neće smatrati diskriminacijom, ako su, u kontekstu nacionalnog prava, te razlike objektivno i razumno opravdane legitimnim ciljem, uključujući legitimnu politiku zapošljavanja, tržište rada i strukovno obrazovanje te ako su načini ostvarivanja tog cilja primjereni i nužni.

Takvo različito postupanje može, između ostalog, uključivati:

- a) postavljanje posebnih uvjeta za pristup zapošljavanju i strukovnom osposobljavanju, za zapošljavanje i obavljanje zanimanja, uključujući uvjete u pogledu otkaza i naknada za rad, za mlade osobe, starije radnike i osobe koje su dužne skrbiti o drugima, radi poticanja njihove strukovne integracije ili osiguranja njihove zaštite;
- b) određivanje minimalnih uvjeta u pogledu dobi, radnog iskustva ili godina provedenih u službi za pristup zapošljavanju ili određenim prednostima vezanim uz zaposlenje;

[...]“

- 7 Prema članku 7. stavku 1. Direktive 2000/78, „[k]ako bi se zajamčila potpuna jednakost u praksi, načelo jednakog postupanja ne sprječava države članice da zadrže ili donesu posebne mjere za sprječavanje ili izjednačavanje neravnopravnog položaja povezanog s bilo kojim od temelja iz članka 1.“
- 8 Prema članku 8. stavku 1. te direktive, „[d]ržave članice mogu uvesti ili zadržati odredbe koje su za zaštitu načela jednakog postupanja povoljnije od odredaba iz ove Direktive“.
- 9 Članak 16. stavak 1. točka (a) propisuje da države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi se ukinuli svi zakoni i drugi propisi koji su protivni načelu jednakog postupanja.
- 10 Članak 17. Direktive 2000/78, koji se odnosi na sankcije, propisuje:

„Države članice donose pravila o sankcijama koja se primjenjuju na kršenja odredbi nacionalnog prava, donesenih u skladu s ovom Direktivom, a poduzimaju i sve potrebne mjere kako bi se osigurala primjena tih pravila. Sankcije, koje mogu uključivati isplatu odštete žrtvi, moraju biti djelotvorne, proporcionalne i odvraćajuće. Države članice o tim odredbama obavješćuju Komisiju najkasnije do 2. prosinca 2003., a neodgodivo je obavješćuju i o svakoj naknadnoj izmjeni koja bi na te odredbe mogla utjecati.“

Austrijsko pravo

Zakon o jednakom postupanju

- 11 Direktiva 2000/78 prenesena je u austrijski pravni poredak Zakonom o jednakom postupanju iz 2004. (Gleichbehandlungsgesetz, BGBl. I, 66/2004, u daljnjem tekstu: GIBG). Taj zakon u članku 26. stavku 2. propisuje:

„Radnik ili radnica koji zbog poslodavčeve povrede načela jednakog postupanja iz članka 17. stavka 1. točke 2. za jednak rad ili za rad usporedive vrijednosti primi nižu plaću od one isplaćene radniku ili radnici koja nije diskriminirana na temelju jedne od osnova navedenih u članku 17., ima pravo zahtijevati da mu, odnosno joj poslodavac isplati razliku i nadoknadi pretrpljenu nematerijalnu štetu.“

- 12 Članak 29. stavak 1. GIBG-a propisuje:

„Rok za ostvarenje prava iz članka 26. stavaka 1. i 5. jest šest mjeseci. Taj rok počinje teći od odbijanja kandidature ili napredovanja. Rok za ostvarenje pravâ iz članka 26. stavka 11. jedna je godina. [...] U pogledu pravâ iz članka 26. stavaka 2., 3., 4., 6., 8., 9. i 10. primjenjuje se rok zastare od tri godine iz članka 1486. [Građanskog zakonika] (Allgemeines Bürgerliches Gesetzbuch, u daljnjem tekstu: ABGB) [...]“

ABGB

13 Članak 1480. ABGB-a uređuje zastaru. Temeljem tog članka „dospjele godišnje tražbine, osobito kamata, mirovina, uzdržavanja, davanja srodnicima po uzlaznoj liniji kao i tražbina ugovorenih anuiteta za amortizaciju kapitala zastarijevaju u roku od tri godine; pravo kao takvo zastarijeva nevršenjem tijekom trideset godina“.

14 Članak 1486. ABGB-a, naslovljen „Posebni rokovi zastare“, propisuje:

„U roku od tri godine zastarijevaju: tražbine

[...]

5. radnika koje se odnose na plaću i naknadu troškova iz ugovora o radu radnika, radnika zaposlenih na dan, radnika u kućanstvima, svih radnika koji rade u privatnom sektoru kao i poslodavaca na temelju isplaćenih predujmova tih tražbina.

[...]“.

Uredba o plaćama u željeznicama iz 1963.

15 Na osobe zaposlene u austrijskim željeznicama do 31. prosinca 1995. primjenjivao se sustav napredovanja uređen člankom 3. Uredbe o plaćama u željeznicama iz 1963. (Bundesbahn-Besoldungsordnung 1963, BGBl 170/1963; u daljnjem tekstu: BO 1963), koji propisuje:

„(1) Kod utvrđivanja referentnog datuma za napredovanje, smatra se da prethode danu zaposlenja, uz iznimku razdoblja koja prethode navršenoj 18. godini i pod uvjetom strožih odredaba iz stavaka 4. do 7.:

a) razdoblja iz stavka 2., u ukupnosti,

b) ostala razdoblja, u jednoj polovini.

(2) U skladu sa stavkom 1. točkom (a) smatra se da prethode danu zaposlenja:

1. ostvarena razdoblja zaposlenja koja predstavljaju barem polovicu vremena propisanog za radnike koji su u radnom odnosu na puno radno vrijeme u austrijskim željeznicama. [...]

[...]

(6) Zabranjeno je uračunavati jedno te isto razdoblje više puta, s iznimkom dvostrukog uračunavanja iz članka 32. [Uredbe o plaćama u željeznicama iz 1974. (Bundesbahn-Besoldungsordnung 1974, BGBl. 263)]. [...]“

Zakon o saveznim željeznicama

- 16 Nakon sporazuma socijalnih partnera, Zakon o saveznim željeznicama (Bundesbahngesetz, BGBl. Br.852/1992, 129/2011, u daljnjem tekstu: ÖBB-G) izmijenjen je Zakonom iz 2011. (BGBl. I, 129/11, u daljnjem tekstu: Zakon iz 2011). Taj zakon, među ostalim, mijenja sustav iz članka 3. BO-a iz 1963. Članak 53.a ÖBB-G predviđa:

„(1) Službenicima i umirovljenicima koji stupaju ili su stupili u službu u austrijskim željeznicama (ÖBB) [...] zaključno s 31. prosinca 2004. i kod kojih osobni referentni datum za napredovanje jest ili je bio utvrđen temeljem članka 3. [BO-a iz 1963.], nakon obavješćivanja o razdobljima službe koja se uračunavaju, ponovo se utvrđuje osobni referentni datum za napredovanje u skladu sa sljedećim odredbama:

1. Referentni datum za napredovanje utvrđuje se na način da se smatra da danu zaposlenja prethode [...] razdoblja koja se uračunavaju (Z 2) nakon 30. lipnja godine u kojoj je završeno ili je trebalo biti završeno devetogodišnje školovanje nakon započinjanja prvog stupnja školskog obrazovanja.
2. Razdoblja koja se uračunavaju određena su pravilima o uračunavanju iz mjerodavnih odredaba BO-a iz 1963. [...].

(2) U slučaju ponovnog utvrđivanja osobnog referentnog datuma za napredovanje u skladu sa stavkom 1. primjenjuju se sljedeće odredbe:

1. Svako razdoblje potrebno za napredovanje u svakom od prva tri stupnja produžuje se za jednu godinu.
2. Napredovanje nastupa 1. siječnja koji slijedi nakon ostvarenja svakog razdoblja potrebnog za napredovanje (datum napredovanja).
3. Ponovno utvrđivanje osobnog referentnog datuma za napredovanje neće imati učinak ako dovodi do smanjenja plaće u usporedbi s tim prethodno utvrđenim datumom.

[...]

(4) Radi utvrđivanja novog referentnog datuma za napredovanje, službenici i umirovljenici moraju putem obrasca koji im uručuje poslodavac pravovremeno podnijeti dokaz o razdobljima službe koja se uračunavaju sukladno stavku 1. Na osobe koje ne podnesu taj dokaz ili ga podnesu na nepravilan ili nepotpun način nastavlja se primjenjivati prethodno korišten referentni datum za napredovanje [...].

(5) Za tražbine radnika koje proizlaze iz novog utvrđenog referentnog datuma za napredovanje, razdoblje od 18. lipnja 2009. do dana objave [Zakona iz 2011.] ne uračunava se u trogodišnji rok zastare.“

Glavni postupak i prethodna pitanja

- 17 G. Starjakob, rođen 11. svibnja 1965., počeo je raditi 1. veljače 1990. u društvu čiji je pravni sljednik ÖBB. Pri utvrđivanju referentnog datuma za napredovanje uračunato je razdoblje vježbeništva koje je G. Starjakob završio nakon navršene 18. godine u jednoj polovici, a ono završeno prije navršavanja te dobi nije uzeto u obzir sukladno članku 3. BO-a iz 1963.

- 18 Pozivajući se na presudu Hütter (C-88/08, EU:C:2009:381), G. Starjakob je 2012. podnio tužbu protiv ÖBB-a radi isplate razlike koja bi mu bila isplaćena za razdoblje od 2007. do 2012. da je pri izračunu referentnog datuma za napredovanje uračunato razdoblje vježbeništva završenog prije njegova 18. rođendana.
- 19 Landesgericht Innsbruck (regionalni sud u Innsbrucku) odbio je zahtjev smatrajući da članak 53.a ÖBB-G-a dokida diskriminaciju na temelju dobi. Presudio je da je G. Starjakob mogao zahtijevati izračun referentnog datuma za napredovanje sukladno stavku 1. tog članka samo pod uvjetom da je pristao na posljedice koje proizlaze iz tog novog referentnog datuma iz stavka 2. navedenog članka o produženju razdoblja za napredovanje i da je podnio dokaz o razdobljima službe koja se uračunavaju temeljem stavka 4. istog članka (obveza suradnje). Budući da G. Starjakob još nije podnio taj dokaz, nastavio se primjenjivati prethodno korišten referentni datum za napredovanje iz članka 3. BO-a iz 1963.
- 20 U žalbenom postupku Oberlandesgericht Innsbruck (viši regionalni sud u Innsbrucku) usvojio je zahtjev G. Starjakoba. Smatrao je da je u nedostatku dokaza pravna situacija G. Starjakoba bila uređena BO-om iz 1963., ali da je potonji bio diskriminatoran. Slijedom navedenoga, smatrao je da je trebalo utvrditi novi referentni datum za napredovanje G. Starjakoba koji uračunava razdoblje vježbeništva završenog prije navršene 18. godine a da se na njega ne primijeni produžetak razdoblja potrebnog za napredovanje.
- 21 U tim je okolnostima, odlučujući povodom izjavljene žalbe, Oberster Gerichtshof (Vrhovni sud) odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeća prethodna pitanja:

„1. Treba li članak 21. [Povelje] u vezi s člankom 7. stavkom 1., člankom 16. i člankom 17. Direktive 2000/78 tumačiti tako da:

- a) radnik, za kojega je poslodavac u prvo vrijeme na temelju zakonski propisanog uračunavanja razdoblja službe, koje predstavlja diskriminaciju na temelju dobi, utvrdio pogrešan referentni datum za napredovanje, u svakom slučaju ima pravo na isplatu razlike plaće na temelju nediskriminatornog referentnog datuma za napredovanje,
- b) ili tako da dotična država članica, putem nediskriminatornog uračunavanja razdoblja službe, može dokinuti diskriminaciju na temelju dobi bez financijske naknade (novim utvrđivanjem referentnog datuma za napredovanje uz istodobno produljenje razdoblja za napredovanje), osobito ako to rješenje, koje nema utjecaja na plaću, smjera na održavanje likvidnosti poslodavca i izbjegavanje pretjeranih troškova ponovnog obračuna?

2. U slučaju potvrdnog odgovora na prvo pitanje, točku b):

Može li zakonodavac takvo nediskriminatorno uračunavanje razdoblja službe:

- a) uvesti i retroaktivno (u ovom slučaju [Zakonom iz 2011.]) ili
- b) ono vrijedi tek od datuma donošenja, odnosno objave novih propisa o uračunavanju i napredovanju?

3. U slučaju potvrdnog odgovora na prvo pitanje, točku b):

Treba li članak 21. [Povelje] u vezi s člankom 2. stavcima 1. i 2. kao i člankom 6. stavkom 1. Direktive 2000/78 tumačiti tako da:

- a) zakonsko uređenje koje za razdoblja aktivnosti ostvarena na početku karijere predviđa dulje razdoblje potrebno za napredovanje i tako otežava prelazak u sljedeći platni stupanj predstavlja neizravno različito postupanje na temelju dobi,
- b) te, u slučaju potvrdnog odgovora na to pitanje, da je takvo uređenje primjereno i nužno s obzirom na kratko radno iskustvo na početku karijere?

4. U slučaju potvrdnog odgovora na prvo pitanje, točku b):

Treba li članak 7. stavak 1. i članak 8. stavak 1. u vezi s člankom 6. stavkom 1. Direktive 2000/78 tumačiti tako da je daljnje održavanje učinaka starog uređenja zasnovanog na diskriminaciji na temelju dobi, čija je jedina svrha zaštita radnika od nepovoljnog položaja u pogledu dohotka koji proizlazi iz novog nediskriminatornog uređenja (klauzula o osiguranju plaće), dopušteno i opravdano radi očuvanja stečenih prava i zaštite legitimnih očekivanja?

5. U slučaju potvrdnog odgovora na prvo pitanje, točku b) i potvrdnog odgovora na treće pitanje, točku b):

- a) Može li zakonodavac radi utvrđivanja razdoblja službe koja se uračunavaju predvidjeti dužnost (obvezu) suradnje radnika i prelazak u novi sustav uračunavanja i napredovanja učiniti ovisnim o ispunjenju te obveze?
- b) Može li se radnik koji ne surađuje u novom utvrđivanju referentnog datuma za napredovanje prema novom nediskriminatornom sustavu uračunavanja i napredovanja, kao što se od njega očekuje, i koji stoga svjesno ne koristi nediskriminatorno uređenje i dobrovoljno ostaje u starom sustavu uračunavanja i napredovanja zasnovanom na diskriminaciji na temelju dobi, pozivati na diskriminaciju na temelju dobi iz starog sustava, ili činjenica ostanka u starom nediskriminatornom sustavu samo radi mogućnosti postavljanja novčanih zahtjeva predstavlja zlorabu prava?

6. U slučaju potvrdnog odgovora na prvo pitanje, točku a) ili potvrdnog odgovora na prvo pitanje, točku b) i drugo pitanje, točku b):

Nalaže li načelo djelotvornosti u pravu Unije iz članka 47. stavka 1. [Povelje] i članka 19. stavka 1. UEU-a da rok zastare prava utemeljenih na pravu Unije ne počinje teći prije nedvojbene razjašnjenja pravne situacije proglašenjem relevantne odluke Suda Europske unije?

7. U slučaju potvrdnog odgovora na prvo pitanje, točku a) ili potvrdnog odgovora na prvo pitanje, točku b) i drugo pitanje, točku b):

Nalaže li načelo ekvivalentnosti u pravu Unije da se prekid zastare koji je predviđen u nacionalnom pravu za podnošenje zahtjeva za ostvarenje pravâ prema novom sustavu uračunavanja i napredovanja (članak 53.a stavak 5. [ÖBB-G-a]) proširi i na zahtjeve za isplatu razlika u plaći koje proizlaze iz starog sustava zasnovanog na diskriminaciji na temelju dobi?“

O prethodnim pitanjima

Prvo pitanje, točka b) i četvrto pitanje

- 22 Prvim pitanjem, točkom b) i četvrtim pitanjem, koja valja ispitati zajedno i na prvom mjestu, sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li pravo Unije, a osobito članak 2. i članak 6. stavak 1. Direktive 2000/78, tumačiti na način da mu je protivan nacionalni propis, poput onog u glavnom postupku, koji, radi okončanja diskriminacije na temelju dobi, uračunava razdoblja službe koja prethode 18. godini istodobno produžujući za jednu godinu razdoblje potrebno za napredovanje u svakom od prva tri platna stupnja.
- 23 U prvom redu valja utvrditi proizlazi li iz primjene članka 53.a ÖBB-G-a različito postupanje u smislu članka 2. stavka 1. Direktive 2000/78. U tom pogledu valja podsjetiti da prema toj odredbi „načelo jednakog postupanja” znači nepostojanje bilo kakve izravne ili neizravne diskriminacije na temelju bilo kojeg od razloga iz članka 1.“ te direktive. Njezin članak 2. stavak 2. točka (a) pobliže određuje da se za potrebe primjene stavka 1. tog članka radi o izravnoj diskriminaciji kada se prema nekoj osobi postupa lošije nego prema drugoj u usporedivoj situaciji zbog bilo kojeg od razloga iz članka 1. navedene direktive.
- 24 U glavnom postupku za tu usporedbu relevantne kategorije osoba su službenici čije je iskustvo barem djelomično bilo stečeno prije 18. godine (u daljnjem tekstu: službenici u nepovoljnijem položaju u prethodnom sustavu), s jedne strane, i službenici koji su stekli, nakon navršavanja navedene dobi, iskustvo iste naravi i usporedivog trajanja (u daljnjem tekstu: službenici u povoljnijem položaju u prethodnom sustavu), s druge strane.
- 25 U pogledu postojanja različitog postupanja između tih dviju kategorija službenika, iz spisa kojim raspolaže Sud proizlazi da je nastavno na presudu Hütter (EU:C:2009:381) austrijski zakonodavac, usvajanjem članka 53.a ÖBB-G-a, uveo sustav plaća i napredovanja koji omogućava uračunavanje, radi utvrđivanja referentnog datuma za napredovanje, razdobljâ službe nakon 30. lipnja koja slijede nakon dovršetka općeg obveznog školovanja od devet godina, neovisno o tome jesu li dovršena prije ili nakon navršavanja 18. godine. Kao što navodi sud koji je uputio zahtjev, navedeni referentni datum se odsad utvrđuje bez diskriminacije na temelju dobi.
- 26 Međutim, valja utvrditi tretira li još uvijek članak 53.a ÖBB-G-a različito dvije skupine dotičnih službenika.
- 27 U tom pogledu valja navesti da se na službenike u nepovoljnijem položaju u prethodnom sustavu kojima se temeljem članka 53.a stavka 4. ÖBB-G-a uračunavaju samo razdoblja službe koja prethode njihovu 18. rođendanu primjenjuje stavak 2. tog članka, koji propisuje da se svako razdoblje potrebno za napredovanje u svakom od prva tri stupnja produžuje za jednu godinu, što produžuje rok u kojem će se ponovno napredovati za tri godine.
- 28 Nasuprot tomu, u pogledu službenika u povoljnijem položaju u prethodnom sustavu, valja navesti da nemaju osnove zahtijevati primjenu novog izračuna njihova referentnog datuma za napredovanje ako nisu ostvarili razdoblja službe prije navršene 18. godine. U svakom slučaju, članak 53.a stavak 2. točka 3. ÖBB-G-a propisuje da novo utvrđivanje osobnog referentnog datuma za napredovanje ne proizvodi učinak ako dovodi do sniženja plaće u usporedbi s prethodnim načinom utvrđivanja tog datuma. Međutim, ako je uslijed primjene te odredbe produžen rok u kojem će se napredovati za jednu godinu u svakom od prva tri platna stupnja, što dovodi do smanjenja njihove plaće, neće doći do primjene te odredbe na navedene službenike u povoljnijem položaju, za razliku od službenika u nepovoljnijem položaju u prethodnom sustavu koji su surađivali radi novog izračuna svojeg referentnog datuma.

- 29 Prema tome, usvajanjem članka 53.a stavka 2. točke 1. ÖBB-G-a austrijski je zakonodavac donio odredbu koja nastavlja različito tretirati službenike u nepovoljnijem položaju u prethodnom sustavu i one koje su u tom sustavu bili u povoljnijem položaju u pogledu njihova položaja u tablici plaća i u odnosu na pripadajuću plaću.
- 30 Na taj način nacionalni propis o kojemu je riječ u glavnom postupku ne samo da neutralizira prednost koja proizlazi iz uračunavanja razdobljâ službe prije navršene 18. godine, kao što proizlazi iz točke 27. ove presude, nego također negativno djeluje na službenike u nepovoljnijem položaju prema prethodnom uređenju jer se produljenje rokova za napredovanje može primijeniti samo na njih. Zato nepovoljni učinci navedenog uređenja u odnosu na te službenike nisu u cijelosti prestali (presuda Schmitzer, C-530/13, EU:C:2014:2359, t. 34.).
- 31 Ukoliko se produljenje razdoblja potrebnoga za napredovanje u svakom od prva tri stupnja za jednu godinu primjenjuje samo na službenike koji su ostvarili razdoblja službe prije navršene 18. godine, utoliko valja zaključiti da nacionalni propis o kojemu je riječ u glavnom postupku sadrži različito postupanje koje se izravno temelji na dobi u smislu članka 2. stavka 2. točke (a) Direktive 2000/78 (vidjeti u tom smislu presudu Schmitzer, EU:C:2014:2359, t. 35).
- 32 Na drugome mjestu valja ispitati može li se takvo različito postupanje opravdati.
- 33 Naime, članak 6. stavak 1. prvi podstavak Direktive 2000/78 pobliže određuje da države članice mogu predvidjeti da se različito postupanje na temelju dobi neće smatrati diskriminacijom ako su, u kontekstu nacionalnog prava, te razlike objektivno i razumno opravdane legitimnim ciljem, uključujući legitimnu politiku zapošljavanja, tržište rada i strukovno obrazovanje te ako su načini ostvarivanja tog cilja primjereni i nužni (presuda Schmitzer, EU:C:2014:2359, t. 37.).
- 34 Sud je dosljedno zauzeo stav da države članice imaju široku marginu procjene, ne samo u izboru određenog cilja među ostalim u području socijalne politike i zapošljavanja već također u definiranju mjera kojima se taj cilj može ostvariti (presuda Schmitzer, EU:C:2014:2359, t. 38. i navedena sudska praksa).
- 35 Prema sudu koji je uputio zahtjev, nacionalni propis u glavnom postupku prije svega ima za cilj uspostaviti nediskriminatoran sustav plaća i napredovanja. U okviru te reforme pravila kojima se preispitivanje referentnih datuma uvjetuje podnošenjem zahtjeva svake zainteresirane osobe, kao i ona koja se tiču produženja rokova za napredovanje, imaju za cilj ostvariti financijsku neutralnost, ekonomičnost postupka, poštovanje stečenih prava i zaštitu legitimnih očekivanja.
- 36 S jedne strane, što se tiče cilja financijske neutralnosti nacionalnog propisa o kojemu je riječ u glavnom postupku, valja podsjetiti da pravo Unije ne sprečava države članice da vode računa o proračunskim pitanjima usporedno s političkim, socijalnim i demografskim pitanjima, pod uvjetom da pritom posebno poštuju opće načelo zabrane diskriminacije na temelju dobi. U tom pogledu, iako proračunska pitanja mogu biti osnova za odabire u socijalnoj politici države članice i utjecati na narav ili opseg mjera koje ta država želi usvojiti, takva pitanja ne mogu biti sama po sebi legitiman cilj u smislu članka 6. stavka 1. Direktive 2000/78 (presuda Fuchs i Köhler, C-159/10 i C-160/10, EU:C:2011:508, t. 73. i 74.). Isto vrijedi u odnosu na razloge upravne naravi koje spominju sud koji je uputio zahtjev i austrijska vlada (vidjeti u tom smislu presudu Schmitzer, EU:C:2014:2359, t. 41. i navedenu sudska praksu).
- 37 S druge strane, što se tiče poštovanja stečenih prava i zaštite legitimnih očekivanja službenika u povoljnijem položaju prema ranijem uređenju u pogledu njihovih plaća, treba istaknuti da su to legitimni ciljevi politike zapošljavanja i tržišta rada koji tijekom prijelaznog razdoblja mogu opravdati zadržavanje ranijih plaća, a slijedom toga i zadržavanje sustava koji diskriminira na temelju dobi (presuda Schmitzer, EU:C:2014:2359, t. 42. i navedena sudska praksa).

- 38 U predmetnom slučaju valja utvrditi da novi sustav plaća štiti njihova stečena prava u pogledu njihove plaće s obzirom na to da članak 53.a stavak 2. točka ÖBB-G-a predviđa da ponovno utvrđivanje osobnog referentnog datuma za napredovanje nije primjenjivo ako dovodi do smanjenja plaće dotičnih službenika.
- 39 Međutim, ti ciljevi ne mogu opravdati mjeru koja, iako samo u odnosu na određene osobe, trajno zadržava različito postupanje na temelju dobi koje reforma diskriminirajućeg sustava, u okvir koje ulazi i ta mjera, ima za cilj ukloniti. Takva mjera, premda može osigurati zaštitu stečenih prava i legitimnih očekivanja u odnosu na službenike koji su u povoljnijem položaju prema prethodnom uređenju, nije prikladna za uspostavljanje nediskriminatornog sustava za službenike koji su u nepovoljnijem položaju prema navedenom ranijem uređenju (presuda Schmitzer, EU:C:2014:2359, t. 44.).
- 40 Na temelju svih prethodnih razmatranja na prvo pitanje, točku b) i na četvrto pitanje valja odgovoriti tako da pravo Unije, osobito članak 2. i članak 6. stavak 1. Direktive 2000/78, treba tumačiti na način da mu nije protivan nacionalni propis, poput onog u glavnom postupku, koji, radi dokidanja diskriminacije na temelju dobi, uračunava razdoblja službe koja prethode 18. godini ali koji istodobno sadrži pravilo koje se u biti primjenjuje samo na službenike koji su žrtva te diskriminacije, koje produžuje za jednu godinu razdoblje potrebno za napredovanje u svakom od prva tri platna stupnja i koje time zasigurno održava različito postupanje na temelju dobi.

Prvo pitanje, točka a)

- 41 Prvim pitanjem, točkom a) sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članke 16. i 17. Direktive 2000/78 tumačiti na način da nacionalni propis čiji je cilj dokinuti diskriminaciju na temelju dobi treba nužno omogućiti službeniku, čija razdoblja službe prije navršene 18. godine nisu bila uračunata prilikom izračuna njegova napredovanja, dobivanje novčane naknade koja odgovara isplati razlike između plaće koja bi mu bila isplaćena da nije postojala takva diskriminacija i one koja je doista isplaćena.
- 42 U tom pogledu valja navesti kako članak 17. Direktive 2000/78 nije mjerodavan za odgovor na postavljeno pitanje, koje se ne tiče povrede nacionalnih odredaba koje su usvojene u primjeni te direktive, nego na primjenu nacionalnog propisa koji, kao što proizlazi iz odgovora na prvo pitanje, točku b) i četvrto pitanje, sadrži sam po sebi diskriminaciju na temelju dobi, suprotno navedenoj direktivi.
- 43 Nadalje, valja podsjetiti da, sukladno članku 16. Direktive 2000/78, države članice imaju obvezu ukinuti sve zakone i druge propise koji su protivni načelu jednakog postupanja.
- 44 Taj članak ne nameće ni državama članicama ni privatnom poslodavcu poduzimanje određene mjere u slučaju povrede zabrane diskriminacije, već im ostavlja slobodu izbora među različitim rješenjima koja su prikladna za postizanje cilja čijem ostvarenju služe, ovisno o različitim situacijama koje se mogu zbiti.
- 45 Valja stoga smatrati da navedeni članak treba tumačiti na način da nacionalni propis čiji je cilj dokinuti diskriminaciju na temelju dobi treba nužno omogućiti službeniku, kod kojeg razdoblja službe prije navršene 18. godine nisu uračunata prilikom izračuna njegova napredovanja, dobivanje novčane naknade koja odgovara isplati razlike između plaće koja bi mu bila isplaćena da nije postojala takva diskriminacija i one koja je doista isplaćena
- 46 Temeljem stalne sudske prakse, kada je utvrđena diskriminacija koja je u suprotnosti s pravom Unije te tako dugo dok mjere koje uspostavljaju jednako postupanje nisu usvojene, poštovanje načela jednakosti može biti osigurano jedino davanjem osobama koje se nalaze u nepovoljnijem položaju istih prednosti

koje imaju osobe u privilegiranom položaju, a taj sustav, uslijed nepravilne primjene prava Unije, ostaje jedini valjani referentni sustav (vidjeti presude Jonkman i dr., C-231/06 do C-233/06, EU:C:2007:373, t. 39. kao i Landtová, C-399/09, EU:C:2011:415, t. 51.).

- 47 Sud je pobliže naveo da to rješenje treba primijeniti samo u slučaju postojanja jednog takvog valjanog referentnog sustava (vidjeti presudu Specht i dr., C-501/12 do C-506/12, EU:C:2014:2005, t. 96.). Takva je situacija u ovom slučaju.
- 48 Kao što proizlazi iz odgovora na prvo pitanje, točku b) i na četvrto pitanje, nakon usvajanja nacionalnog propisa koji je predmet glavnog postupka još uvijek izostaje pravilna primjena prava Unije, osobito Direktive 2000/78. Sustav koji se primjenjuje na službenike u nepovoljnijem položaju u prethodnom sustavu ostaje, stoga, jedini valjani referentni sustav. Prema tome, uspostavljanje jednakog postupanja, kao u slučaju poput onog u glavnom postupku, podrazumijeva davanje službenicima u nepovoljnijem položaju u prethodnom sustavu istih povlastica kao što su one kojima se mogu koristiti službenici u povoljnijem položaju u tom sustavu, u pogledu uračunavanja razdobljâ službe prije navršene 18. godine kao i napredovanja u tablici plaća.
- 49 Na temelju svih prethodnih razmatranja na prvo pitanje, točku a) valja odgovoriti tako da pravo Unije, osobito članak 16. Direktive 2000/78, treba tumačiti na način da nacionalni propis čiji je cilj dokinuti diskriminaciju na temelju dobi ne treba nužno omogućiti službeniku, kod kojeg razdoblja službe prije navršene 18. godine nisu uračunata prilikom izračuna njegova napredovanja, dobivanje novčane naknade koja odgovara isplati razlike između plaće koja bi mu bila isplaćena da nije postojala takva diskriminacija i one koja je doista isplaćena. Međutim, u slučaju poput onog u glavnom postupku i sve dok sustav koji dokida diskriminaciju na temelju dobi na način koji je sukladan onom što predviđa Direktiva 2000/78, ne bude usvojen, uspostavljanje jednakog postupanja podrazumijeva davanje službenicima u nepovoljnijem položaju u prethodnom sustavu istih povlastica kao što su one kojima se mogu koristiti službenici u povoljnijem položaju u tom sustavu, u pogledu uračunavanja razdobljâ službe prije navršene 18. godine kao i napredovanja u tablici plaća.

Drugo i treće pitanje

- 50 Imajući u vidu odgovor na prvo pitanje, točku b) i na četvrto pitanje, nije potrebno odgovoriti na drugo i treće pitanje koja je postavio sud koji je uputio zahtjev.

Peto pitanje

- 51 Petim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li pravo Unije, osobito Direktivu 2000/78, tumačiti na način da mu je protivno uređenje prema kojem nacionalni zakonodavac propisuje obvezu suradnje radi uračunavanja razdobljâ službe prije navršene 18. godine, temeljem koje službenik treba poslodavcu dostaviti dokaze koji se odnose na ta razdoblja, a da se uslijed nepostojanja takve suradnje nastavlja primjenjivati prethodno korišten referentni datum za napredovanje. Navedeni sud koji je uputio zahtjev također pita predstavlja li zlorabu prava okolnost da službenik ne poštuje tu obvezu te zbog toga dobrovoljno ostaje u starom sustavu, samo radi mogućnosti postavljanja novčanih zahtjeva.
- 52 U tom pogledu, iz spisa kojim raspolaže Sud proizlazi da utvrđivanje novog osobnog referentnog datuma zahtijeva suradnju dotičnog službenika koji mora, sukladno članku 53.a stavku 4. prvoj rečenici ÖBB-G-a, obavijestiti poslodavca o razdobljima službe koja su prethodila 18. godini. Temeljem članka 53.a stavka 4. druge rečenice ÖBB-G-a, ako službenik ne dostavi te podatke, nastavlja se primjenjivati referentni datum za napredovanje utvrđen u skladu s člankom 3. BO-a iz 1963.

- 53 Navedena suradnja nužna je radi izračuna referentnog datuma za određivanje nediskriminatornog napredovanja, s obzirom na to da se ne može razumno zahtijevati od poslodavca da on sam utvrdi razdoblja ranije službe za svakog službenika. Nadalje, valja navesti da se radi o osobnim interesima službenika te da je obveza suradnje nužan preduvjet kako bi poslodavac mogao izvršiti svoje pravne obveze, posebice one koje proizlaze iz članka 53.a stavka 1. točke 1. ÖBB-G-a, koji je donesen kako bi se uzele u obzir upute iz presude Hütter (EU:C:2009:381).
- 54 Slijedom navedenoga, valja utvrditi da ni članak 16. Direktive 2000/78 ni bilo koja druga odredba te direktive ne sprečavaju da se propisom, poput članka 53.a stavka 4. ÖBB-G-a, predvidi obveza suradnje temeljem koje službenik mora dostaviti svojem poslodavcu, radi uračunavanja, dokaze o razdobljima službe koja su prethodila 18. godini života.
- 55 Što se tiče eventualnog postojanja zlorabe prava, potrebno je podsjetiti da se prema ustaljenoj sudskoj praksi Suda stranke ne mogu s namjerom prijave ili zlorabe pozivati na pravna pravila Europske unije (vidjeti osobito presude Halifax i dr., C-255/02, EU:C:2006:121, t. 68.; SICES i dr., C-155/13, EU:C:2014:145, t. 29. kao i Torresi, C-58/13 i C-59/13, EU:C:2014:2088, t. 42.).
- 56 Utvrđenje postojanja zlorabe zahtijeva spoj objektivnog i subjektivnog elementa. U pogledu objektivnog elementa, iz svih objektivnih okolnosti mora proizlaziti da, unatoč formalnom poštovanju pretpostavki predviđenih propisom Unije, željeni cilj tog propisa nije postignut. U pogledu subjektivnog elementa, mora biti vidljivo da postoji namjera postizanja nedopuštene koristi putem pravila prava Unije kroz umjetno stvaranje uvjeta potrebnih za postizanje tog cilja (vidjeti presudu Torresi, EU:C:2014:2088, t. 44. do 46. i navedenu sudsku praksu).
- 57 Iz odgovora na prvo i četvrto pitanje proizlazi da u slučaju iz glavnog predmeta dotični nacionalni propis uvijek sadrži diskriminaciju na temelju dobi. U tim okolnostima, imajući u vidu ono istaknuto u točkama 46. do 48. ove presude, odbijanje suradnje prilikom primjene tog propisa i tužba G. Starjakoba, kojom radi uspostavljanja jednakosti postupanja u usporedbi sa službenicima u povoljnijem položaju u prethodnom sustavu zahtijeva isplatu razlike u plaći koja mu je trebala biti isplaćena za razdoblje od 2007. do 2012. da je referentni datum za izračun njegova napredovanja bio izračunat uračunavanjem razdoblja njegove službe ostvarene prije njegova 18. rođendana, ne mogu se smatrati zlorabom prava kojom želi steći prednost nedopuštene koristi putem pravila prava Unije.
- 58 Imajući u vidu prethodna razmatranja na peto pitanje valja odgovoriti tako da pravo Unije, osobito članak 16. Direktive 2000/78, treba tumačiti na način da mu nije protivno uređenje prema kojem nacionalni zakonodavac propisuje obvezu suradnje radi uračunavanja razdoblja službe prije navršene 18. godine, temeljem koje službenik treba poslodavcu dostaviti dokaze koji se odnose na ta razdoblja. Međutim, ne predstavlja zlorabu prava činjenica da službenik odbija suradnju prilikom primjene tog propisa, kao onog u glavnom postupku, koji sadrži diskriminaciju na temelju dobi, u suprotnosti s Direktivom 2000/78, kao ni njegova tužba kojom zahtijeva isplatu radi uspostavljanja jednakosti postupanja u usporedbi sa službenicima u povoljnijem položaju u prethodnom sustavu.

Šesto pitanje

- 59 Šestim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li načelo djelotvornosti tumačiti na način da nalaže da nacionalni rok zastare prava utemeljenih na pravu Unije ne mora početi teći prije datuma proglašenja presude Suda kojom se u tom području razjašnjava pravna situacija.
- 60 Prema sudu koji je uputio zahtjev, žalbeni sud smatra da je do proglašenja presude Hütter (EU:C:2009:381) postojala pravna smetnja tužbi za ostvarenje različitih prava na preispitivanje i da stoga rok zastare nije mogao početi teći prije 18. lipnja 2009., datuma proglašenja te presude.

- 61 U tom smislu valja podsjetiti da iz ustaljene sudske prakse proizlazi da je, u nedostatku propisa Unije, na unutarnjem pravnom poretku svake države članice da odredi nadležne sudove i uredi postupovna pravila za sudske postupke koji trebaju osigurati punu zaštitu prava koja pojedinci uživaju na temelju prava Unije, pod uvjetom da spomenute mogućnosti nisu manje povoljne od onih koje uređuju slična pravna sredstva temeljena na unutarnjem pravu (načelo ekvivalentnosti) ni da praktično ne onemogućavaju ili pretjerano otežavaju ostvarivanje prava priznatih pravnom poretkom Unije (načelo djelotvornosti) (vidjeti osobito presudu *Fiamingo i dr.*, C-362/13, C-363/13 i C-407/13, EU:C:2014:2044, t. 63. i navedenu sudsku praksu).
- 62 Što se tiče načela djelotvornosti, Sud je presudio da je određivanje razumnih prekluzivnih rokova za pokretanje postupaka u interesu pravne sigurnosti usklađeno s pravom Unije jer ti rokovi nisu takve naravi da u praksi onemogućavaju ili pretjerano otežavaju korištenje prava koja priznaje pravni poredak Unije (presuda *Pohl*, C-429/12, EU:C:2014:12, t. 29. i navedena sudska praksa).
- 63 U pogledu pitanja utječe li datum proglašenja presude *Hütter* (EU:C:2009:381) na početak roka zastare koji je određen nacionalnim pravom, valja podsjetiti na to da tumačenje pojedinačnog pravila prava Unije koje mu Sud prida prilikom izvršavanja nadležnosti na temelju članka 267. UFEU-a po potrebi razjašnjava i određuje značenje i doseg toga pravila onako kako ga treba ili ga je trebalo razumjeti i primjenjivati od trenutka njegova stupanja na snagu. Drugim riječima, presuda u vezi s prethodnim pitanjem nije konstitutivne, nego isključivo deklaratorne naravi, što znači da njezine posljedice načelno nastaju na dan stupanja na snagu pravila koje je Sud tumačio (presuda *Pohl*, EU:C:2014:12, t. 30. i navedena sudska praksa).
- 64 Što se tiče početka roka zastare, Sud je pojasnio da on načelno proizlazi iz nacionalnog prava i da moguće utvrđenje Suda o povredi prava Unije načelno nema utjecaja na početak tog roka (presuda *Pohl*, EU:C:2014:12, t. 31. i navedena sudska praksa).
- 65 Slijedom navedenoga, valja navesti da datum proglašenja presude *Hütter* ne utječe na početak roka zastare o kojem je riječ u glavnom postupku i stoga nije uzet u obzir prilikom procjene je li u okviru ovog predmeta poštovano načelo djelotvornosti (vidjeti u tom smislu presudu *Pohl*, EU:C:2014:12, t. 32.).
- 66 Kao što proizlazi iz zahtjeva za prethodnu odluku, sukladno članku 1480. ABGB-a, pravo na zahtijevanje ponovnog utvrđivanja plaće i ispravka klasifikacije zastarijeva nevršenjem tijekom 30 godina. U predmetu iz glavnog postupka, taj rok zastare počinje teći na dan poslodavčeve klasifikacije službenika, odnosno na dan početka radnog odnosa.
- 67 Ne može se osporavati da takav rok predstavlja razumni prekluzivni rok za pokretanje postupaka u interesu pravne sigurnosti u smislu sudske prakse iz točke 62. ove presude.
- 68 Usto, sud koji je uputio zahtjev navodi da u predmetu iz glavnog postupka pravo G. Starjakoba da zahtijeva ponovno utvrđivanje referentnog datuma nije zastarjelo.
- 69 Imajući u vidu prethodna razmatranja, na šesto pitanje valja odgovoriti tako da načelo djelotvornosti treba tumačiti na način da mu, u slučaju poput onog u glavnom postupku, nije protivan nacionalni rok zastare prava utemeljenih na pravu Unije koji počinje teći prije datuma proglašenja presude Suda kojom se u tom području razjašnjava pravna situacija.

Sedmo pitanje

- 70 Sedmim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li načelo ekvivalentnosti tumačiti na način da prekid zastare, koji je predviđen u novom nacionalnom propisu za postavljanje zahtjeva za uračunavanje razdoblja službe prije navršene 18. godine, treba biti proširen na zahtjeve za isplatu razlike plaće koja bi bila isplaćena da nije postojala diskriminacija na temelju dobi i one koja je doista isplaćena na temelju starog propisa koji je predviđao takvu diskriminaciju.
- 71 Uz sudsku praksu navedenu u točki 61. ove presude, valja podsjetiti da načelo ekvivalentnosti zahtijeva da se sva pravila vezana za pravna sredstva bez razlikovanja primjenjuju na pravna sredstva koja se temelje na povredi prava Unije i na ona, slična, koja se temelje na nepoštovanju unutarnjeg prava (presude *Transportes Urbanos y Servicios Generales*, C-118/08, EU:C:2010:39, t. 33. kao i *Barth*, C-542/08, EU:C:2010:193, t. 19.).
- 72 Kao što proizlazi iz spisa kojim raspolaže Sud, pravno sredstvo kojim se zahtijeva prisilna isplata tražbine plaće, kao što je ono u glavnom postupku, zastarijeva u roku od tri godine na temelju primjene članka 1486. stavka 5. ABGB-a u vezi s člankom 29. stavkom 1. GIBG-a. Nasuprot tomu, službenici, koji su surađivali sukladno članku 53.a stavku 4. ÖBB-G-a, mogu se pozivati na prekid zastare iz stavka 5. tog članka. Prema sudu koji je uputio zahtjev, u pogledu načela ekvivalentnosti prekid zastare predviđen posljednje spomenutom odredbom trebao bi se jednako tako primjenjivati na pravna sredstva kojima se zahtijeva ostvarenje tražbine plaće zbog diskriminacije na temelju dobi iz starog sustava.
- 73 Međutim, valja navesti da je odredba kao što je to članak 53.a stavak 5. ÖBB-G-a postupovna odredba koja uređuje pravna sredstva koja se temelje na nepoštovanju prava Unije, a ne nacionalnog prava s obzirom na to da je donesena kako bi se uzele u obzir upute iz presude *Hütter* (EU:C:2009:381) i da taj prekid obuhvaća razdoblje koje teče od dana proglašenja te presude do dana objave Zakona iz 2011.
- 74 Slijedom navedenoga, s obzirom na to da poštovanje načela ekvivalentnosti pretpostavlja ujednačenu primjenu nacionalnog pravila na tužbe zasnovane na povredi prava Unije i one zasnovane na nepoštovanju nacionalnog prava, to načelo nije od važnosti u situaciji poput one u glavnom postupku, koja se tiče dva pravna sredstva koja se oba zasnivaju na povredi prava Unije.
- 75 Imajući u vidu prethodna razmatranja, načelo ekvivalentnosti nije od važnosti u slučaju poput onog u glavnom postupku.

Troškovi

- 76 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenoga, Sud (drugo vijeće) odlučuje:

- 1. Pravo Unije, osobito članak 2. i članak 6. stavak 1. Direktive 2000/78 od 27. studenoga 2000. o uspostavi općeg okvira za jednako postupanje pri zapošljavanju i obavljanju zanimanja treba tumačiti na način da mu je protivan nacionalni propis, poput onog u glavnom postupku, koji, radi dokidanja diskriminacije na temelju dobi, uračunava razdoblja službe koja prethode 18. godini života ali koji istodobno sadrži pravilo koje se u biti primjenjuje samo na službenike koji su žrtva te diskriminacije, koje produžuje za jednu godinu razdoblje potrebno za napredovanje u svakom od prva tri platna stupnja i koje time zasigurno održava različito postupanje na temelju dobi.**

2. Pravo Unije, osobito članak 16. Direktive 2000/78, treba tumačiti na način da nacionalni propis čiji je cilj dokućiti diskriminaciju na temelju dobi ne treba nužno omogućiti službeniku, kod kojeg razdoblja službe prije navršene 18. godine nisu bila uračunata prilikom izračuna njegova napredovanja, dobivanje novčane naknade koja odgovara isplati razlike između plaće koja bi mu bila isplaćena da nije postojala takva diskriminacija i one koja je doista isplaćena. Međutim, u slučaju poput onog u glavnom postupku i sve dok sustav koji dokida diskriminaciju na temelju dobi, na način koji je sukladan onom što predviđa Direktiva 2000/78, ne bude usvojen, uspostavljanje jednakog postupanja podrazumijeva davanje službenicima čije je iskustvo barem djelomično bilo stećeno prije 18. godine istih povlastica kao što su one kojima se mogu koristiti službenici koji su stekli, nakon navršavanja navedene dobi, iskustvo iste naravi i usporedivog trajanja u pogledu uračunavanja razdoblja službe prije navršene 18. godine kao i napredovanja u tablici plaća.
3. Pravo Unije, osobito članak 16. Direktive 2000/78, treba tumačiti na način da mu nije protivno uređenje prema kojem nacionalni zakonodavac propisuje obvezu suradnje radi uračunavanja razdoblja službe prije navršene 18. godine, temeljem koje službenik treba poslodavcu dostaviti dokaze koji se odnose na ta razdoblja. Međutim, ne predstavlja zlorabu prava činjenica da službenik odbija suradnju prilikom primjene tog propisa, u slučaju poput onog u glavnom postupku, koji sadrži diskriminaciju na temelju dobi, u suprotnosti s Direktivom 2000/78, kao ni njegova tužba kojom zahtijeva isplatu radi uspostavljanja jednakosti postupanja u usporedbi sa službenicima koji su stekli, nakon navršavanja navedene dobi, iskustvo iste naravi i trajanja usporedivog s njegovim.
4. Naćelo djelotvornosti treba tumaćiti na način da mu, u slučaju poput onog u glavnom postupku, nije protivan nacionalni rok zastare kod prava utemeljenih na pravu Unije koji poćinje teći prije datuma proglašanja presude Suda kojom se u tom području razjašnjava pravna situacija.

Potpisi